

Nakłady na edukację w szkołach

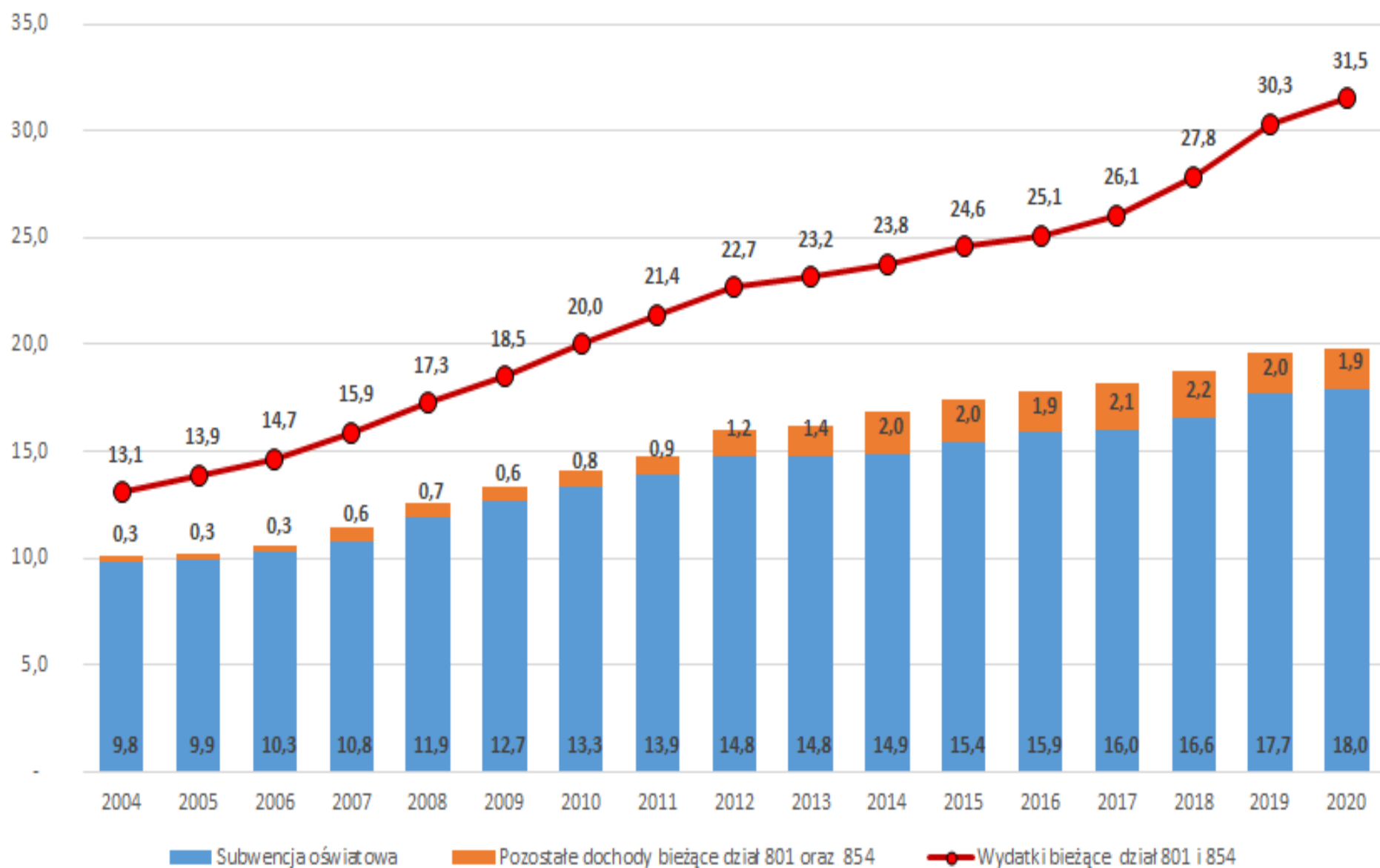

Nakłady na edukację w krajach Unii Europejskiej

Dane Eurostatu za 2020 rok pokazują, że średnie nakłady na edukację w krajach UE wyrażone w procentach PKB wyniosły 5%. Polska na tle innych krajów Unii Europejskiej wypada całkiem dobrze przeznaczając 5,2% swojego PKB. Najwięcej na te cel wydaje Szwecja – 7,2%, natomiast najmniej Islandia 3,1. Nasi zachodni sąsiedzi Niemcy wydają 4,7% PKB. Oczywiście udział procentowy wydatków na edukację nie odzwierciedla faktycznych pieniędzy, ponieważ w dużej mierze decydują o tym wielkość produktu krajowego brutto w danym kraju. Wg danych Eurostatu PKB per capita w Polsce było na poziomie 73% średniej UE, co wśród wszystkich państw UE plasuje nas na 20 pozycji. Reasumując można pokusić się o stwierdzenie, że wielkość wydatków na edukację w stosunku do możliwości budżetu jest na zadowalającym poziomie.

Subwencja oświatowa i dochody bieżące działu 801 i 854 a wydatki bieżące na oświatę gmin z obszarami wiejskimi (w mld zł)

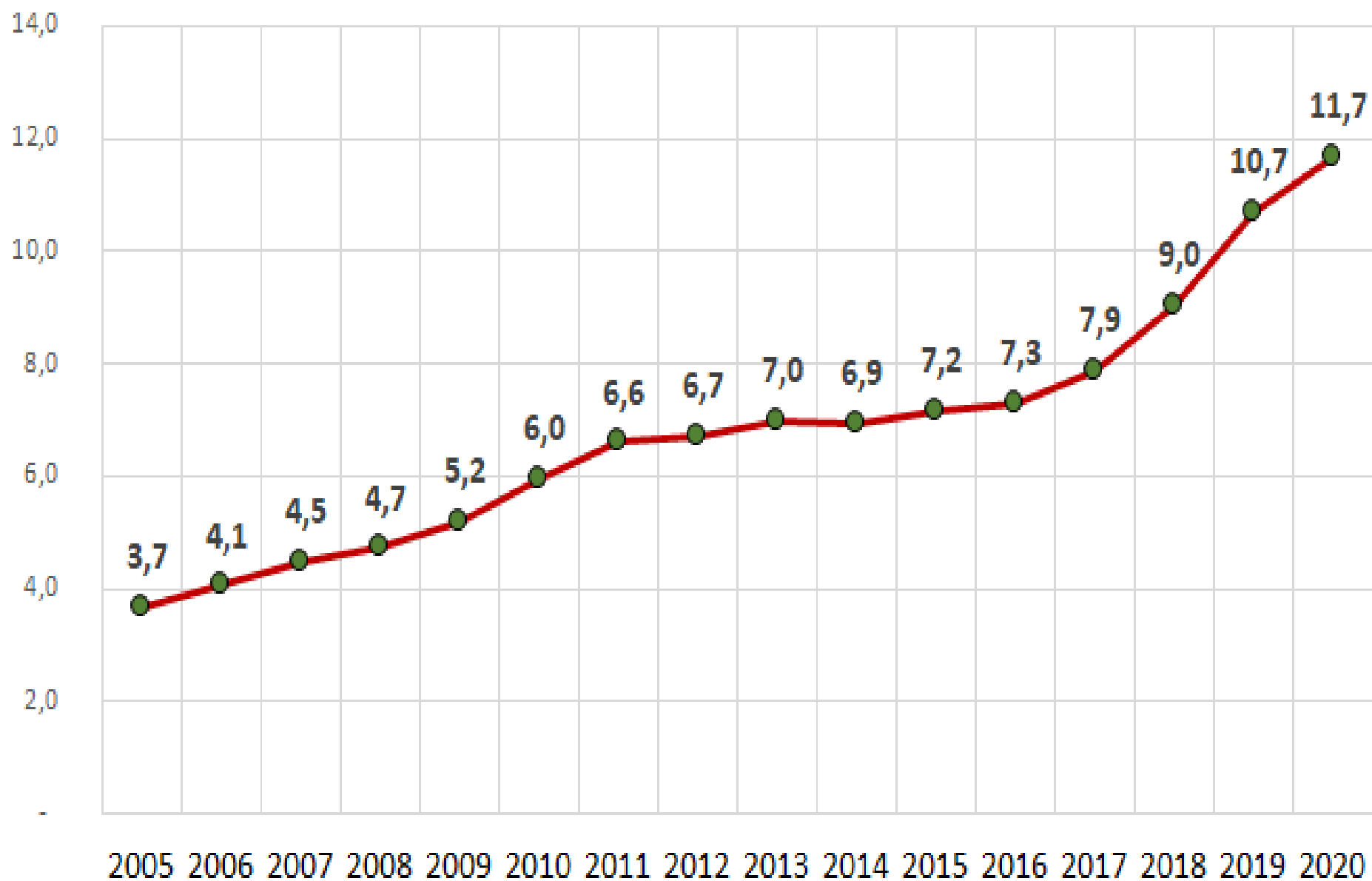

Problemy finansowania oświaty przez samorządy

Rodzi się pytanie dlaczego w naszym kraju jest powszechne narzekanie na niedofinansowanie oświaty. W mojej ocenie klucza do odpowiedzi na te pytanie należy poszukiwać w organizacji oświaty, organach decyzyjnych, które mają wpływ na tę organizację oraz odpowiedzialność poszczególnych decydentów za podejmowane przez nich decyzje. Na przedstawionym powyżej wykresie wyraźnie widać jak rozwierają się nożyce faktycznie ponoszonych wydatków bieżących na oświatę gmin z obszarami wiejskimi a wysokością subwencji oświatowej.

Na kolejnym wykresie luka w finansowaniu bieżącym oświaty zaczyna gwałtownie rosnać szczególnie w latach 2018, 2019 i 2020 osiągając wartość 11,7 mld zł przy wartości 3,7 mld zł w roku 2005. Zastanawiającym jest fakt szybkiego wzrostu luki finansowej po likwidacji gimnazjów.

Luka w finansowaniu bieżym oświaty w gminach z obszarami wiejskimi (mld zł)

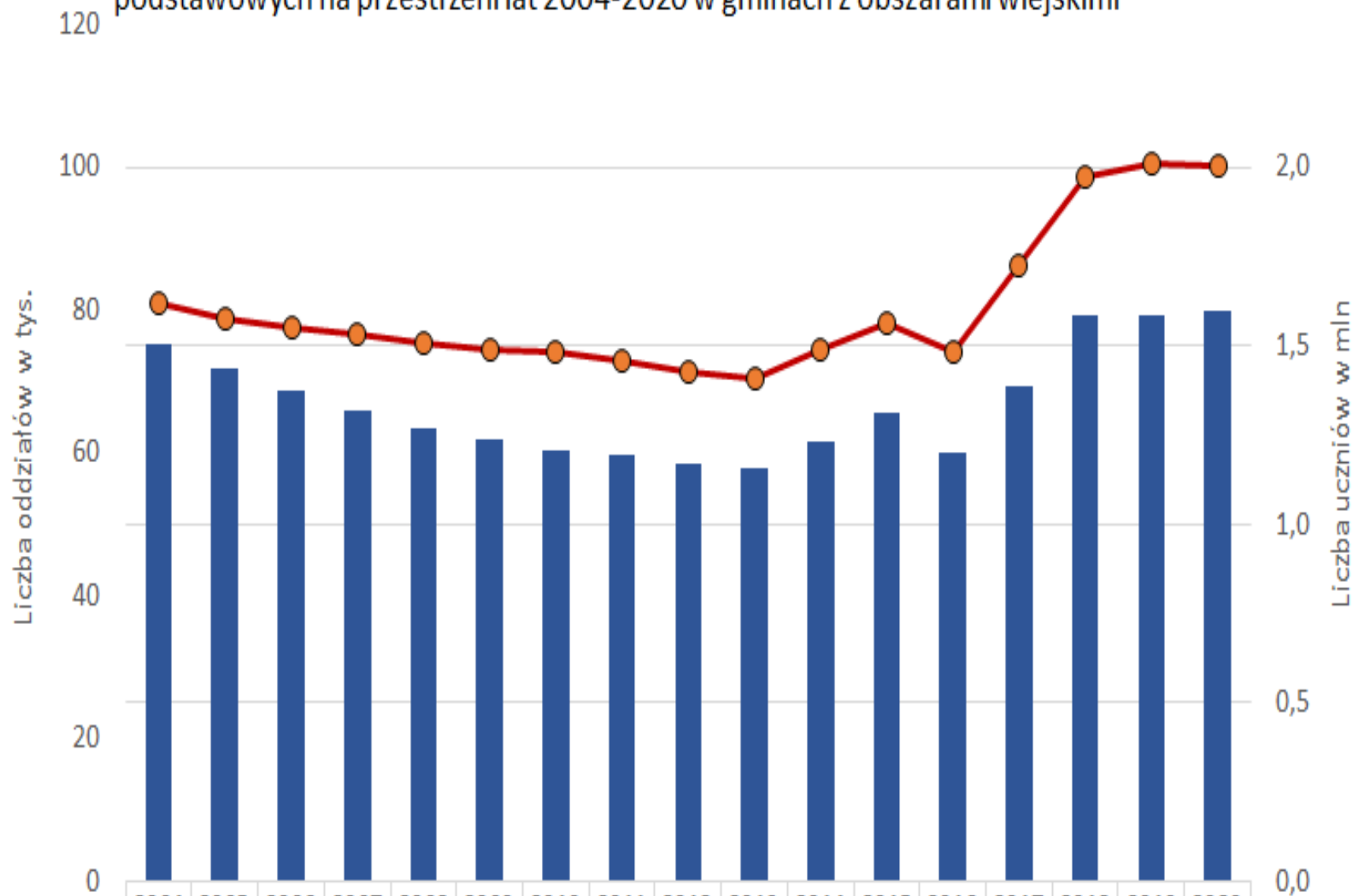

Rosnące koszty finansowania oświaty

Pomimo zmniejszenia liczby uczniów w szkołach podstawowych w stosunku do łącznej liczby uczniów w gimnazjach i szkołach podstawowych przed reformą koszty funkcjonowania oświaty nadal szybko rosły. W 2015 r. (przed reformą) łączna liczba uczniów wynosiła 1.875.176 natomiast w szkołach podstawowych w roku 2020 liczba uczniów wyniosła 1.596.570.

Pomimo zmniejszonej liczby uczniów na podobnym poziomie pozostała liczba oddziałów i liczba etatów. W 2015 r. łączna liczba oddziałów w szkołach podstawowych i gimnazjach wynosiła 106.199 natomiast w 2020 r. odpowiednio 100.112

Liczba uczniów szkół podstawowych (w mln) oraz liczba oddziałów (w tys.) szkół podstawowych na przestrzeni lat 2004-2020 w gminach z obszarami wiejskimi

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczniów	1,503	1,436	1,373	1,316	1,271	1,236	1,205	1,192	1,170	1,155	1,230	1,310	1,201	1,387	1,583	1,587	1,597
Liczba oddziałów	81,0	78,9	77,6	76,7	75,3	74,6	74,2	72,9	71,4	70,5	74,3	78,0	74,2	86,2	98,6	100,5	100,1

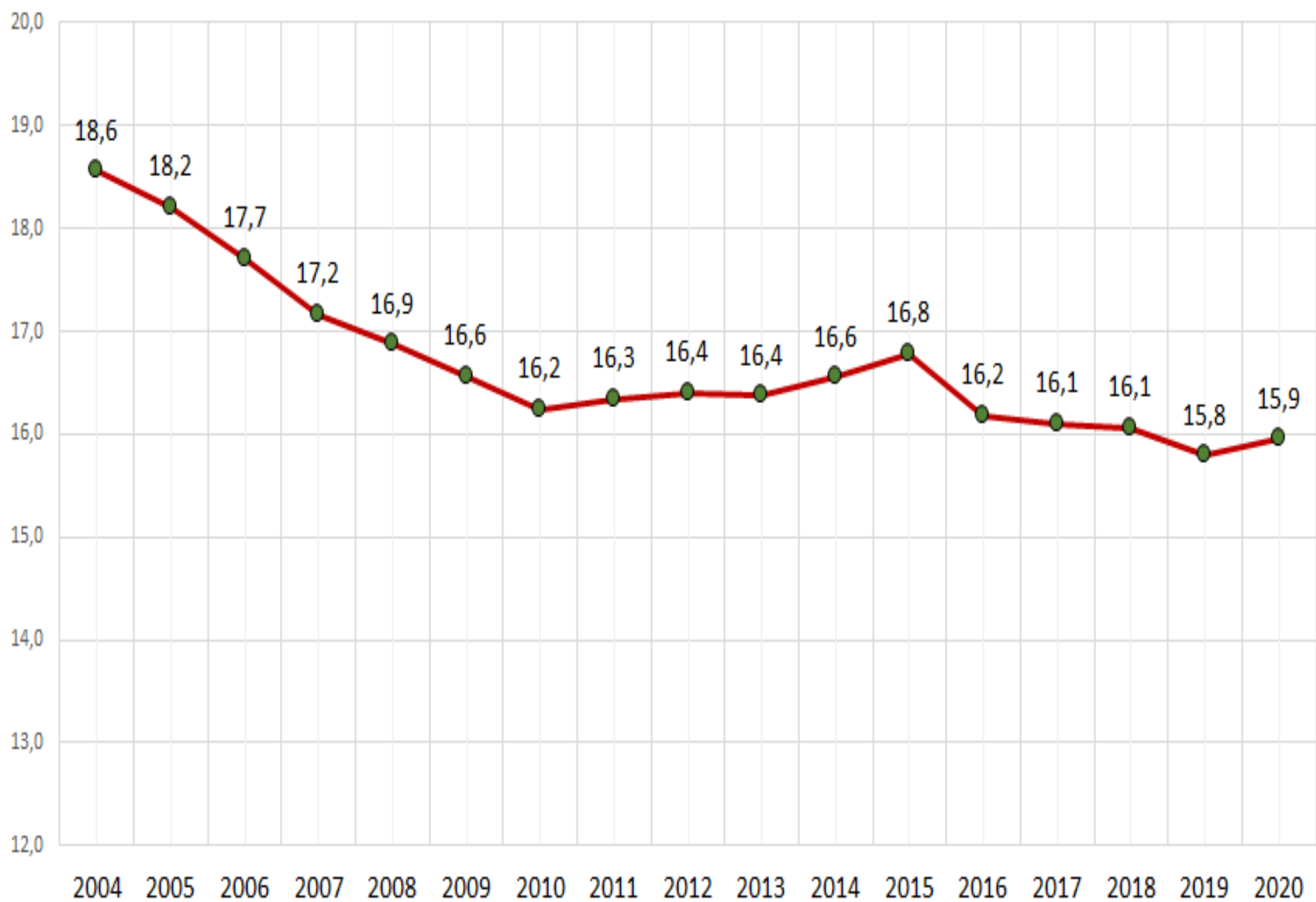
Koszty funkcjonowania oświaty po reformie likwidującej gimnazja

Po likwidacji gimnazjów, a w konsekwencji zmniejszeniu liczby uczniów subwencja oświatowa została przesunięta do szkół średnich natomiast koszty funkcjonowania oświaty na obszarach wiejskich zostały na podobnym poziomie. Pogłębione zostały i tak już niekorzystne wskaźniki jeżeli chodzi o liczbę uczniów na oddział oraz liczbę uczniów przypadających na jednego nauczyciela.

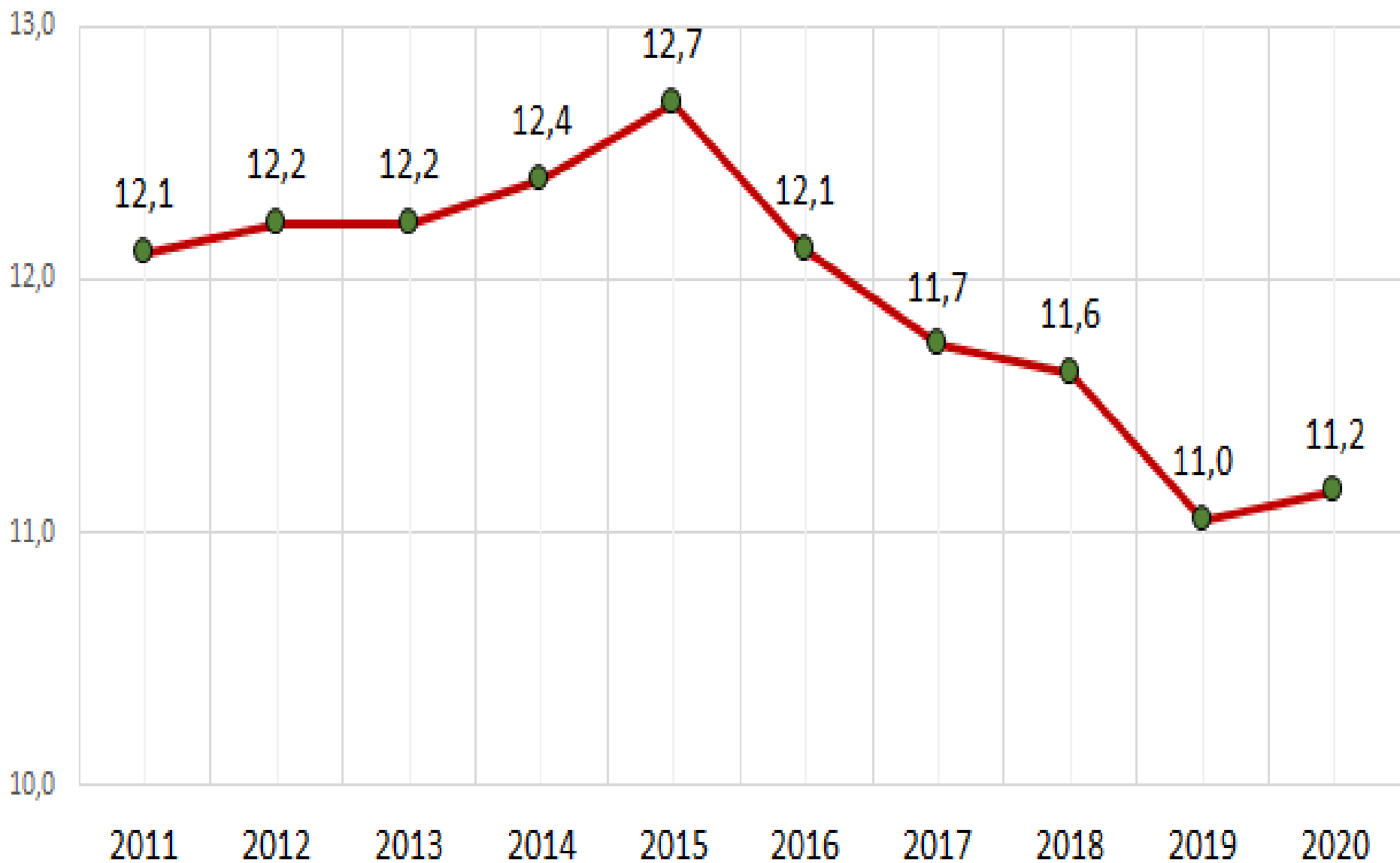

Liczba uczniów na oddział w szkołach podstawowych gmin z obszarami wiejskimi

Liczba uczniów szkół podstawowych na na 1 etat nauczyciela gmin z obszarami wiejskimi

Porównanie organizacji i wysokości wynagrodzeń

Korzystając z uprzejmości władz miast partnerskich tj. miasta Camas w stanie Waszyngton w USA oraz miasta Herbolzheim w landzie Badenia-Wirtembergia Niemcy i gminy miejsko-wiejskiej Bodzentyn w woj. świętokrzyskim przedstawiam dane, które w mojej ocenie rzutują w sposób zasadniczy na koszty funkcjonowania oświaty.

Wyszczególnienie	Camas, USA	Herbolzheim, Niemcy	Bodzentyn, Polska
Ilość mieszkańców	23.200	11.000	11.300
Średnia ilość uczniów w oddziale	24/30*	14	12,7
Ilość uczniów przypadających na 1 nauczyciela	24/30*	12	6,8
Ilość godzin pracy dziennie	5 + 2*	5,2	3,6
Wynagrodzenie	4,5 – 8,7 tys. dolarów	5 – 5,5 tys, euro	3,5 – 6.5 tys. złotych

Podsumowanie

Przedstawione dane pokazują jak mocno różniły się w kluczowych wskaźnikach. Ilość uczniów w oddziale, ilość uczniów przypadających na nauczyciela oraz wysokość obowiązującego pensum w głównej mierze decydują o kosztach funkcjonowania systemu edukacji.

W mieście Camas prowadzenie oświaty i ponoszenie kosztów należy do specjalnej administracji. Samorząd odpowiada za organizację dowozu dzieci do szkół nie ponosi jednak jego kosztów. W mieście Herbolzheim wynagrodzenia nauczycieli płacone są przez Land natomiast koszty utrzymania szkół przez samorząd. W gminie Bodzentyń w roku 2021 wysokość subwencji oświatowej wyniosła 10,3 mln zł natomiast koszty zadań oświatowych 19,8 mln zł w tym zadań subwencionowanych 15,7 mln zł. Dostatecznie luźne powiązanie wielkości subwencji oświatowej z faktycznymi kosztami funkcjonowania oświaty tworzą poczucie ciągłego zagrożenia dla funkcjonowania gmin o niewielkich budżetach, w których nakłady na oświatę sięgają nawet 50%.

Dziękuję za uwagę

Marian Buras

Burmistrz

Miasta i Gminy
Morawicy

